

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

קצבאות הילדים בישראל:

סקירה היסטורית

מסמך עידכון

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כתיבה: נעמי מי-עמי, חוקרת

אישור: ד"ר שירלי אברמי, מנהלת מרכז המחקר והמידע

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

כ"ח בתשרי תשס"ט

27 באוקטובר 2008

תמצית

מסמך זה הוא עדכון למסמך מיום 2 בנובמבר 2008. המסמך נכתב לבקשת חה"כ רונית תירוש ועניינו ההיסטוריה של קצבאות הילדים בישראל.

קצבאות הילדים משולמות מטעם המוסד לביטוח לאומי על-פי חוק מאז שנת 1959, ובמהלך כל התקופה עברו עליהן תהפוכות רבות וחלה בהן שחיקה מתמדת. בין השאר היו תקופות שבהן הקצבאות היו אוניברסליות, כלומר ניתנו לכל המשפחות שלהן ילדים, ללא מבחן הכנסה, ובתקופות אחרות ניתנו קצבאות סלקטיביות, בהתאם למבחני הכנסה.

בחודש מרס 2002 הופחתו תשלומי קצבאות הילדים ב-12%, ובחודש יולי של אותה שנה הם הופחתו ב-4% נוספים. בשנת 2005 נקבע בהחלטת הממשלה¹ כי בשנים 2006–2009 לא יעודכן הסכום הבסיסי של קצבת הילדים, ומ-31 בדצמבר 2009 ואילך הוא יעודכן לפי שיעור עליית מדד המחירים.

רוב המשפחות עם ילדים נפגעו מהקיצוצים שנעשו בקצבאות הילדים בשנים 2002–2004. הפגיעה הקשה ביותר היתה במשפחות שלהן שלושה ילדים או יותר.

על-פי נתוני המוסד לביטוח לאומי, סכום קצבת הילדים הממוצעת ירד בשנים האחרונות משיא של 321 ש"ח לילד בשנת 2001 ל-179.5 ש"ח בשנת 2006. התשלומים בגין קצבאות הילדים הצטמצמו בשנים אלה בכ-40%, מ-8.3 מיליארדי ש"ח בשנת 2001 ל-4.9 מיליארדי ש"ח בשנת 2006.

יצוין כי קצבת הילדים בישראל כשיעור מהתמ"ג לנפש קטנה במידה ניכרת מהקצבה הממוצעת במדינות מפותחות אחרות.²

¹ החלטה מס' 4144, התקבלה ב-9 באוגוסט 2005.

² בנק ישראל – מחלקת המחקר, מאי 2005.

1. רקע

קצבאות ילדים משולמות מטעם המוסד לביטוח לאומי מאז שנת 1959.

תשלום קצבאות למשפחות עם ילדים שגילם מתחת ל-18 מבטא את אחריותה של המדינה למצבן הכלכלי של משפחות עם ילדים ואת מחויבות הכלל להשתתפות במימון ההוצאות הכרוכות בגידול ילדים.

מאז יישום המלצותיה של הוועדה לרפורמה במסים בראשות פרופסור חיים בן-שחר (ועדת בן-שחר - ראו בפרק הבא), בחודש יולי 1975, עד שנות ה-80 של המאה ה-20, שולמה מטעם המוסד לביטוח לאומי קצבת ילדים אוניברסלית,³ ללא מבחני הכנסה. בסוף שנות ה-80 החזירה הממשלה את ההקצאה הסלקטיבית, לפי מבחני הכנסה. עקב ביקורת ציבורית רבה בוטלו בשנת 1993 מבחני ההכנסה, וקצבאות הילדים ניתנו שוב באופן אוניברסלי.

על-פי רפורמת בן-שחר שולמו קצבאות ילדים בהתאם לנקודות קצבה. ברפורמה נקבע כי שווי נקודת קצבה אחת יהיה 5% מהשכר הממוצע במשק, ויוצמד למדד המחירים.

2. נתונים

שיעור קצבת הילדים למשפחה מ-1 בינואר 2008⁴

מספר הילדים	סכום הקצבה למשפחה עם ילדים שנולדו עד 31 במאי 2003 (בש"ח)
1	152
2	304
3	486
4	823
5	1,160
6	1,497
7	1834
8	2,171
9	2,508
10	2,845
11	3,182
12	3,519

בעבור ילדים שנולדו מ-1 ביוני 2003 ואילך מתקבלות קצבאות שוות, בסך 152 ש"ח בגין כל ילד.

³ חלוקה אוניברסלית – חלוקת הטבה על בסיס מאפיין קבוצתי ובלא החלת מבחני נזקקות כלכלית. חלוקה סלקטיבית – חלוקה ברמת הפרט, שלפיה הזכות מוקנית רק בהתקיים תנאים מוקדמים אצל מבקש הזכות.

⁴ אתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי, <http://www.btl.gov.il>, כניסה: 29 באוקטובר 2008.

משפחות המקבלות קצבת הבטחת הכנסה, מזונות, קצבת זיקנה בתוספת השלמת הכנסה או קצבת שאירים בתוספת השלמת הכנסה מקבלות תוספת בעבור הילד השלישי והרביעי בלבד, בסך 106 ש"ח.

בחודש מרס 2008 קיבלו 991,731 משפחות בישראל קצבת ילדים. על-פי השנתון הסטטיסטי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2007, בשנת 2006 קיבלו קצבה 2,297,301 ילדים (מספר המשפחות שקיבלו קצבת ילדים באותה שנה היה 968,282).

משפחות המקבלות קצבת ילדים, לפי מספר הילדים במשפחה, בשנים 1960–2008⁵

שנה	מספר המשפחות	1	2	3	4 או יותר	4	5	6	7 או יותר
1960	39,955				39,945	15,764	11,897	7,553	4,731
1975	402,877	205,000	205,000	83,731	111,146	44,387	24,436	16,497	25,694
1995	814,652	268,323	251,039	158,201	137,089	72,172	30,819	14,896	18,823
2000	912,481	320,956	276,949	166,702	148,089	72,172	30,819	16,230	17,868
2003	939,139	324,943	285,615	171,315	157,265	78,993	37,435	19,169	21,669
2004	945,632	323,235	288,494	174,400	159,504	79,906	37,929	19,169	21,669
2007	980,632	321,777	303,034	188,468	167,353	84,429	39,807	20,332	22,785
2008	991,731	322,316	306,846	192,806	169,763	85,879	40,340	20,566	22,978

על-פי תחזית המוסד לביטוח לאומי, בשנת 2009 יקבלו 1,005,500 משפחות בישראל קצבת ילדים.⁶

⁵ עיבוד נתונים מתוך: המוסד לביטוח לאומי – מינהל המחקר והתכנון, רבעון סטטיסטי לה'1, 2008.

⁶ משרד האוצר, תקציב המדינה: הצעה לשנת הכספים 2009, עיקרי התקציב ותוכנית תקציב רב-שנתית, אוקטובר 2008.

3. סוגי קצבאות הילדים

כאמור, קצבת ילדים משולמת לפי מפתח של נקודות קצבה. גובה נקודת קצבה אמור להתעדכן בתחילת כל שנה קלנדרית ובכל עת שמשולמת תוספת יוקר. העדכון הוא בשיעור עליית המדד.

בישראל מקובלת הסכמה עקרונית בדבר הצורך לסייע בהטבות למשפחות עם ילדים. הדעות נחלקות אשר לאופן הקצאת הקצבאות. לפיכך הופעלו בישראל מנגנונים שונים של תשלום קצבאות ילדים, **שיפורטו להלן על-פי סדר כרונולוגי**. יצוין כי לקצבאות היו במשך השנים יעדים חברתיים ו/או כלכליים. התשלומים נעשים בין השאר כדי להבטיח שוויוניות רבה יותר בין משפחות קטנות ומשפחות גדולות יותר, להביא לצמצום הפערים הכלכליים בחברה ולהילחם בעוני.⁷

3.1. תוכנית התשלום למשפחות מרובות ילדים (ממ"י)

כבר עם הקמת המדינה הוכר בצורך לסייע למשפחות מרובות ילדים, אולם רק בשנת 1959 החל תשלום קצבאות למשפחות מרובות ילדים. על-פי התוכנית שולמו קצבאות חודשיות לכל משפחה שלה ארבעה ילדים או יותר, על בסיס סולם תשלומים עולה, עד לילד השמיני. מהילד השמיני והלאה שולם סכום זהה בגין כל ילד נוסף.

מטרתה המוצהרת של תוכנית הקצבאות למשפחות מרובות ילדים היתה צמצום הפער ברמת החיים בין משפחות גדולות ומשפחות קטנות יותר, וממילא צמצום הפער הכלכלי בין היישוב הוותיק ובין אוכלוסיית העולים החדשים, אשר התאפיינה במשפחות עם מספר גדול של ילדים.⁸

מטרת התוכנית לא הושגו, כי הקצבאות לא היו גדולות דיין ליצור שינוי משמעותי ברמת החיים של הזכאים ולהפחית את העוני בקרב משפחות עם ילדים.⁹

3.2. קצבת ילדי עובדים (קי"ע)

בעקבות הביקורת שנמתחה על תוכנית הקצבאות למשפחות מרובות ילדים הופעלה בשנת 1965 תוכנית תשלומים נוספת, לצד תוכנית זו, שכונתה "קצבת ילדי עובדים". התוכנית החדשה הבטיחה כי נוסף על תשלום הקצבאות למשפחות שלהן ארבעה ילדים או יותר ישולמו קצבאות גם למשפחות שלהן עד שלושה ילדים, בתנאי שהן משפחות של שכירים.

⁷ הרחבה בנושא תפקידיהן החברתיים והכלכליים של קצבאות הילדים ראו: פרופסור אברהם דורון, מדיניות קצבאות הילדים בישראל, בית-הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית על שם פאול ברוואלד, האוניברסיטה העברית בירושלים, 2004.

⁸ מיכל אופיר ותמי אליאב. קצבאות הילדים בישראל: מבת היסטורי וראייה בינלאומית. המוסד לביטוח לאומי, דצמבר 2005.

⁹ שם.

תוכנית התשלומים לילדי עובדים נתקלה בקשיים, ובגלל הקושי בפיקוח המדינה על יישומה לא היה אפשר להשיג באמצעותה את מטרתה המוצהרת: צמצום העוני.

בשנת 1972 הוחלט לכלול את הקצבה לאוכלוסיית הלא-שכירים שלהם שלושה ילדים או יותר במסגרת התשלום למשפחות מרובות ילדים. מאוחר יותר הוחלה הרחבה זו גם על אוכלוסיית השכירים, וכך שולמו הקצבאות למשפחות מרובות ילדים מהילד השלישי ואילך. במצב זה שולמו הקצבאות בגין כלל הילדים, פרט לשני הילדים הראשונים במשפחות של מי שאינם שכירים.

3.3. קצבת יוצאי צבא (קי"צ)

בראשית שנות ה-70 התברר כי מטרתן של תוכניות התשלומים שנדונו לעיל לא הושגה בכל הקשור לצמצום הפערים הכלכליים בישראל. הדעה הרווחת היתה כי הבעייתיות בהשגת מטרה זו נבעה מהשווי הנמוך של קצבאות הילדים, ולפיכך הוחלט להגדיל את הקצבאות. עם זאת הוחלט גם להוסיף מערכת תשלומים חדשה – קצבת יוצאי צבא, שהזכאות לה הותנתה בשירות בכוחות הביטחון ותשלומיה לא נכללו באופן אינטגרלי במערכת הביטוח הלאומי.¹⁰

תחילה שולמה הקצבה האמורה למשפחות יוצאי צבא שלהן ארבעה ילדים או יותר, ומאוחר יותר הורחב התשלום וניתן גם למשפחות יוצאי צבא שלהן שלושה ילדים. הרחבה זו הביאה בפועל להגדלת סכום הקצבאות ששולמו במסגרת תוכנית הביטוח למשפחות מרובות ילדים, למעט קצבאות ששולמו למשפחות של מי שלא שירתו בכוחות הביטחון.

בחודש ינואר 1994 החל תהליך מדורג של ביטול קצבת יוצא צבא ומיזוגה בקצבת הילדים, וכך נעשתה קצבת הילדים לכל המשפחות אחידה, בלי תלות בשירות הצבאי.

3.4. מענק לימודים

משנת 1992 משולם במסגרת קצבאות הילדים גם מענק לימודים בעבור ילדים בני 6–11 במשפחות חד-הוריות. משנת 1998 משולם מענק זה גם למשפחות עם ארבעה ילדים או יותר שמקבלות מהמוסד לביטוח לאומי אחת מגמלאות הקיום האלה: גמלה להבטחת הכנסה, דמי מזונות, קצבת נכות, קצבת זיקנה או קצבת שאירים. בשנת 2006 שולם מענק בסך 1,236 ש"ח בעבור ילדים בני 6–11 ומענק בסך 686 ש"ח בעבור ילדים בני 12–14.¹¹

¹⁰ מיכל אופיר ותמי אליאב. קצבאות ילדים בישראל, 2005.

¹¹ כניסה בתאריך 7 בדצמבר 2008. www.btl.gov.il/benefits/children

3.5. קצבה למשפחות מרובות ילדים

בחודש נובמבר 2000 נחקק חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 41) (סיוע למשפחות ברוכות ילדים), התשס"א-2000), ולפיו הוגדלה הקצבה בעבור הילד החמישי ואילך במשפחה לחמש נקודות קצבה.¹²

3.6. תוספת משפחה

מאז חודש יולי 2004 משולמת במסגרת קצבת הילדים "תוספת משפחה" למשפחות עם שלושה ילדים או יותר המקבלות גמלת הבטחת הכנסה או תשלום מזונות מהמוסד לביטוח לאומי. בשנת 2006 היה סכום קצבה זו 104 ש"ח לילד.

4. השינויים שחלו בקצבאות הילדים במשך השנים

קצבאות הילדים בישראל עברו שינויים רבים, שהיו ביטוי לתמורות במדיניות הממשלה. בין השאר שונו מזמן לזמן תנאי הזכאות של מקבלי הקצבאות.

4.1. השינויים בשנים 1959–2002

משנת 1959 ועד קבלת המלצות ועדת בן-שחר בשנת 1975 שולמה קצבת הילדים על-פי כמה קריטריונים, כגון מספר הילדים במשפחה, המצב התעסוקתי של ההורים ושירות ההורים בצבא. קצבאות למשפחות מרובות ילדים, קצבאות לילדי עובדים וקצבאות ליוצאי צבא שולמו זו לצד זו. נוסף על אלה הופעלו מנגנונים של ניכוי מס ושל זיכוי מס שיועדו למשפחות מרובות ילדים. בין המערכות האלה לא היתה הרמוניה, ובשנת 1975, עם יישום המלצות ועדת בן-שחר,¹³ בוטלו למעשה תוכניות הביטוח למשפחות מרובות ילדים ולילדי עובדים, ובמקומן נקבעו זיכויי מס וקצבאות ילדים שוות ערך על בסיס נקודות זיכוי. תוכנית הקצבאות ליוצאי צבא המשיכה להתקיים גם לאחר יישום רפורמת בן-שחר. ועדת בן-שחר המליצה כי נקודות הזיכוי ישולמו באופן מדורג, כך שהילד הראשון והשני יזכו את המשפחה בנקודת קצבה אחת כל אחד, ואילו הילד השלישי וכל ילד נוסף אחריו יזכו את המשפחה ב-1.25 נקודות קצבה. עוד המליצה הוועדה ששווי נקודת קצבה אחת יהיה 5% מהשכר הממוצע במשק, ושווי זה יוצמד למדד המחירים. בפועל היה שווי נקודת קצבה עם הפעלת התוכנית 4.4% מהשכר הממוצע במשק.

משנת 1975, בעקבות הרפורמה של ועדת בן-שחר, שולמה קצבת ילדים לכל המשפחות עם ילדים בארץ בלא הבחנה. לאחר כעשר שנים שבהן שולמה קצבת ילדים אוניברסלית הוטלו מבחני הכנסה על הזכאות לקצבה, כחלק ממדיניות הממשלה שמטרתה להקטין את ההוצאה הציבורית. מבחני הכנסה הוטלו על הקצבה בגין שני הילדים הראשונים, ונפגעו מכך בעיקר המשפחות הקטנות שהכנסתן בינונית או גבוהה.

בשנת 1993 חזרה הקצבה להיות אוניברסלית – בלא מבחני הכנסה. עקב ביקורת ציבורית רבה הוחלט בשנת 1994 לבטל בהדרגה את קצבת יוצאי הצבא ולשלב את נקודות הזיכוי שהוענקו במסגרתה בקצבת הילדים.

¹² ספר החוקים התשס"א, 1754, 7 בנובמבר 2000.

¹³ הוועדה לרפורמה במסים בראשות פרופסור חיים בן-שחר דנה בקצבאות הילדים בשנים 1974–1975.

בתיקון לסעיף מס' 41 בחוק הביטוח הלאומי,¹⁴ שהתקבל בנובמבר 2000, הוגדלו קצבאות הילדים מהילד החמישי ואילך. התיקון, שיזם חה"כ שמואל הלפרט, הביא להגדלה ניכרת מאוד של קצבאות הילדים מהילד החמישי במשפחה. על-פי תיקון זה, סכום הקצבה בעבור הילד החמישי במשפחה היה גדול פי-חמישה מסכום הקצבה בעבור הילד הראשון והשני.

4.2. השינויים בשנים 2002–2008

בשנת 2002 קיבלו כ-935,000 משפחות בישראל קצבת ילדים, בעבור כ-2,179,000 ילדים, לעומת כ-890,000 משפחות וכ-2,000,000 ילדים בשנת 1999.¹⁵ מספר הזכאים לקצבה גדל ב-1%–2% בשנה.

בשנים 2002–2003 התחיל שר האוצר דאז, בנימין נתניהו, לבצע קיצוץ מדורג בכל הקצבאות, ובהן קצבת הילדים. הקיצוץ נעשה במסגרת תוכניות החירום להבראת המשק הישראלי.

המדיניות הכלכלית החדשה בכל הקשור לקצבאות הילדים היתה מבוססת על עקרון השוויוניות – השוואת קצבאות הילדים המשולמות בגין כל ילד, בלא תלות במקומו במניין הילדים במשפחה. ערך הקצבה הופחת ב-30%, ל-120 ש"ח לחודש.¹⁶ ההפחתה נעשתה בהדרגה: הקצבה לילדים שנולדו עד 31 במאי 2003 הופחתה בהדרגה מחודש אוגוסט 2003 ואילך. למי שנולדו לאחר מועד זה ניתנה קצבה שווה, בלי התחשבות במקום הילד במניין הילדים במשפחה. המקבלים גמלאות הבטחת הכנסה, דמי מזונות או השלמת הכנסה עם קצבת זיקנה או עם קצבת שאירים קיבלו גם 104 ש"ח בעבור הילד השלישי והרביעי במשפחה.¹⁷ בשנת 2005 נקבע בהחלטת הממשלה¹⁸ כי הסכום הבסיסי של קצבת הילדים לא יעודכן בשנים 2006–2009, וב-31 בדצמבר 2009 הוא יתעדכן לפי שיעור עליית מדד המחירים.

התוכניות הכלכליות האמורות ביטאו מדיניות של עידוד ההצטרפות למעגל העבודה כדרך לצמצם את ממדי העוני, ועוגנו בחוקים האלה:

- חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב מהמדיניות הכלכלית בשנת הכספים 2002), התשס"ב-2002:¹⁹ עד מרס 2002 קצבת הילדים שולמה על-פי מפתח של נקודת קצבה מלאה, אך ממועד זה בוטל העדכון של נקודת הקצבה, שבינואר בשנה זו היה בשיעור 1.4%. זו היתה הפעם הראשונה שרמת הקצבה לילדים נקבעה על-פי מפתח של 0.88 נקודות קצבה ולא על-פי נקודה מלאה. נוסף על ביטול העדכון הופחתו הקצבאות לכלל המשפחות ב-12%.

¹⁴ חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 41) (סיוע למשפחות ברוכות ילדים, התשס"א-2000, ספר החוקים התשס"א, 1754.

¹⁵ כל הנתונים בפרק זה מבוססים על הפרסומים והנתונים של הביטוח הלאומי, אלא אם כן צוין אחרת.

¹⁶ פרופסור אברהם דורון, מדיניות קצבאות הילדים בישראל, בית-הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית על שם פאול ברוואלד, האוניברסיטה העברית בירושלים, 2004.

¹⁷ המוסד לביטוח לאומי, "ביטוח ילדים", באתר האינטרנט, www.btl.gov.il, כניסה: 25 בינואר 2006.

¹⁸ החלטה מס' 4144, התקבלה ב-9 באוגוסט 2005.

¹⁹ ספר החוקים תשס"ב, 17 בפברואר 2002, עמ' 146.

• חוק תוכנית החירום הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002 ו-2003), התשס"ב-2002:²⁰ בחוק זה, שיושם מחודש יולי 2002, נקבעה הפחתה נוספת, מ-12% ל-15%, וקצבאות הילדים חושבו על-פי מפתח של 0.85 נקודת קצבה. כן נקבע כי קצבאות הילדים לא יעודכנו בינואר 2003 בשיעור עליית המדד.

• חוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004 (מס' 2) התשס"ג-2003:²¹ חוק זה נכנס לתוקפו באוגוסט 2003, ומלבד הפחתה של כל קצבות הילדים ותשלום הקצבאות על-פי מפתח של 0.84 נקודות קצבה נקבע בו תהליך הפחתה הדרגתי של קצבאות הילדים החל באוגוסט 2003 וכלה בינואר 2009.

• חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2003 (תיקוני חקיקה), התשס"ד-2004:²² עקב כוונת הממשלה לעמוד ביעד התקציב שקבעה הוחלט להחיל קיצוץ נוסף בקצבאות הילדים, בסך כ-600 מיליון ש"ח. החלטה זו פגעה בעיקר במשפחות הגדולות. במסגרת הוראת שעה לשנים 2004-2005 הוחלט להפחית את הקצבאות כך: 24 ש"ח בחודש יופחתו מקצבת הילד הראשון עד השלישי מחודש פברואר 2004 עד סוף שנת 2005, 24 ש"ח יופחתו מקצבת הילד הרביעי ואילך מחודש פברואר עד חודש יוני 2004, ו-5 ש"ח יופחתו מחודש יולי 2004 עד חודש דצמבר 2005.

רוב המשפחות עם ילדים נפגעו מהקיצוצים שנעשו בקצבאות הילדים משנת 2002 ואילך. הפגיעה המשמעותית ביותר היתה במשפחות שלהן שלושה ילדים או יותר. על-פי דוח העוני הבין-לאומי של ה-OECD,²³ באוקטובר 2008 חיו כ-34% מכלל הילדים בישראל, דהיינו כל ילד שלישי ויותר מכך, מתחת לקו העוני, לעומת ממוצע של 12% במדינות ה-OECD.

על-פי נתוני המוסד לביטוח לאומי, סכום קצבת הילדים הממוצעת פחת בשנים האחרונות מהשיא בשנת 2001 – 321 ש"ח לילד – ל-179.5 ש"ח בשנת 2006. התשלומים בגין קצבאות הילדים הצטמצמו בשנים אלה בכ-40%, מ-8.3 מיליארדי ש"ח בשנת 2001 ל-4.9 מיליארדי ש"ח בשנת 2006. עד שנת 2009 יוסיפו התשלומים לקצבאות הילדים להצטמצם, עקב כניסת הילדים שנולדו לאחר יוני 2003 למערכת ויציאת הילדים שנולדו לפני יוני 2003 ממנה.

בהצעת תקציב המדינה לשנת הכספים 2009 אין התייחסות מיוחדת לקצבאות הילדים, ואלה אמורות להמשיך להתעדכן לפי המדד. כאמור, בעבור ילדים שנולדו אחרי 1 ביוני 2003 סכום הקצבה הוא 152 ש"ח בעבור כל ילד.

דוח בנק ישראל לשנת 2007 קובע, כי חלה ירידה בשיעור הילודה במגזר החרדי בשנים האחרונות (החל משנת 2003). הדוח מציין, כי מחקרים מצביעים על קשר ישיר בין קצבאות הילדים לפיריון הילודה. עם

²⁰ ספר החוקים תשס"ב, 1850, 16 ביוני 2002, עמ' 428.

²¹ ספר החוקים 1897 (5/8/3), עמ' 516.

²² ספר החוקים תשס"ד, 1920, 18 בינואר 2004, עמ' 70.

²³ OECD, Growing Unequal? Income Distribution and Poverty in OECD Countries, October 2008.

זאת, הדוח מסתייג ומציין כי ייתכן כי הירידה בפריון הילודה נבעה גם משינוי בדפוסי העבודה של הנשים החרדיות.²⁴

מקורות

מחקרים ודוחות

- אופיר מיכל, מקבלי קצבאות ילדים 2006, המוסד לביטוח לאומי, ספטמבר 2007.
- אופיר מיכל, אליאב תמי, קצבאות הילדים בישראל: מבט היסטורי וראייה בין-לאומית, המוסד לביטוח לאומי, דצמבר 2005.
- דורון אברהם, מדיניות קצבאות הילדים בישראל, בית-הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית על שם פאול ברוואלד, האוניברסיטה העברית בירושלים, 2004.
- המועצה הלאומית לשלום הילד, ילדים בישראל: שנתון סטטיסטי 2007, דצמבר 2007.
- המוסד לביטוח לאומי, רבעון סטטיסטי לח(1), ינואר-מרס 2008, אפריל 2008.
- פריש רוני, קצבאות הילדים והשפעתן על פריון הילודה בישראל, בנק ישראל – מחלקת המחקר, ספטמבר 2002.
- בנק ישראל. מחלקת המחקר. דוח בנק ישראל לשנת 2007. ירושלים, 2008.
- OECD, Growing Unequal? Income Distribution and Poverty in OECD Countries, October 2008

חקיקה

- חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים התשס"ב-2002).
- חוק תוכנית החירום הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002-2003), התשס"ב-2002.
- חוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004) (מס' 2), התשס"ג-2003.

²⁴ בנק ישראל. מחלקת המחקר. דוח בנק ישראל לשנת 2007. ירושלים, 2008.

- חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה), התשס"ד-2004.
- חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 41) (סיוע למשפחות ברוכות ילדים), התשס"א-2000.
- הצעת חוק התקציב לשנת הכספים 2009, התשס"ט-2008.

מסמכי הכנסת והממשלה

- מרכז המחקר והמידע של הכנסת, קצבאות ילדים: האם הושגו מטרות המחוקק? כתב דן להב, 24 במרס 2003.
- מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ילדים ובני-נוער בהצעת תקציב המדינה לשנת 2008, כתבה אתי וייסבלאי, 29 בנובמבר 2007.
- מרכז המחקר והמידע של הכנסת, תקציב משרד הרווחה והשירותים החברתיים ותקציב המוסד לביטוח לאומי: נתונים עיקריים ודיון בסעיפים בולטים בחוק ההסדרים, כתב אליעזר שוורץ, 5 בנובמבר 2007.
- החלטת הממשלה מס' 4144, בנושא קצבאות ילדים, שהתקבלה ב-9 באוגוסט 2005.
- בנק ישראל, מחלקת המחקר. דוח בנק ישראל לשנת 2007. ירושלים 2008.
- משרד האוצר, תקציב המדינה: הצעה לשנת הכספים 2009, אוקטובר 2008.

עיתונות

- אטד אמנון, "צניחה בתשלומי קצבאות ילדים ודמי אבטלה", **Ynet**, 26 במאי 2003.
- אילן שחר, "קצבאות ילדים זה לא חברתי", **הארץ**, 2 ביוני 2008.
- ישי ניב, "ישראל 2008: אחד מכל 4 אזרחים מוגדר עניי", **גלובס**, 28 באוקטובר 2008.

אתרי אינטרנט

- המוסד לביטוח לאומי, <http://www.btl.gov.il>
- משרד האוצר, <http://www.mof.gov.il>

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הכנסת

מרכז המחקר והמידע